

บรรณาธิการแถลง

ก่อนที่จะกล่าวแนะนำบทความในวารสารฯ ฉบับนี้ ผมขอถือโอกาสนี้สวัสดิ์ปีใหม่ ๒๕๕๔ แต่ท่านผู้อ่านทุกท่าน และขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ท่านเคารพนับถือ จงอำนวยพรให้ท่านประสบแต่ความสุขตลอดปีใหม่นี้ และให้ประเทศไทยเจริญรุดหน้าต่อไป สิ่งต่าง ๆ ที่เคยเป็นปัญหาของประเทศไม่ว่าเรื่องใดให้ผ่อนคลายเป็นธรรมดาและหมดลง ขอให้ทุกอย่างมีทางออก....

วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๒ (ก.ค.-ธ.ค. ๒๕๕๓) นี้ประกอบด้วยบทความวิจัยในสาขาประวัติศาสตร์ ๖ เรื่องจากบทความทั้งหมด ๑๐ เรื่อง ประเดิมด้วย บทบาทของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) ในประวัติศาสตร์อยุธยา เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยาตอนต้นในรัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ จากพระราชพงศาวดารและเอกสารชั้นต้นอื่น ๆ จากที่ต่าง ๆ รวมทั้งของล้านนา เพื่อสร้างภาพที่หายไปจากพระราชพงศาวดาร โดยเฉพาะในเรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและความสัมพันธ์กับอาณาจักร มีการอธิบายความและการตีความใหม่ ๆ ในทัศนะและความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งมีความน่าสนใจและน่าติดตาม ส่วนปัญหา “จีนในร่มง” และแนวคิดการจัดตั้งกงสุลจีนประจำสยามสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการจัดตั้งสถานกงสุลจีนในสมัยรัชกาลที่ ๕ เพื่อแก้ไขปัญหาที่คนจีนจำนวนไม่น้อยสมัครเข้าไปอยู่ในบังคับตะวันตก เกิดเป็นกลุ่มคนจีนที่เรียกว่า “จีนในร่มง” ทั้งก่อให้เกิดปัญหาหลายประการแก่รัฐบาลสยาม ขณะเดียวกันก็มีการเรียกร้องจากคนจีนด้วยกันให้คนจีนได้รับการคุ้มครองโดยตรงจากจีน

ส่วนบทความประวัติศาสตร์อีก ๓ เรื่องเป็นการศึกษาเรื่องราวของอังกฤษ ได้แก่ เรื่อง บทบาทของหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในกัลกัตตากับการประกาศสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ ๒ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษในกัลกัตตามีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและโน้มน้าวให้ผู้อ่านซึ่งเป็นชาวอังกฤษและรัฐบาลอังกฤษในอินเดียเห็นความจำเป็นในการเข้าแทรกแซงการเมืองในพม่าจนก่อสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ ๒ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๒-๑๘๕๓ และการผนวกดินแดนพม่าตอนล่างเพื่อประโยชน์ต่อการค้าของพ่อค้าชาวอังกฤษ อีกเรื่องได้แก่การแข่งขันทางการค้าของญี่ปุ่นและผลกระทบต่อนโยบายการค้าเสรีของอังกฤษในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ช่วงต้นทศวรรษ ๑๙๓๐ เป็นการตอบโจทย์ถึงการปรับเปลี่ยนนโยบายการค้าเสรีนิยมของอังกฤษในอาณานิคมลัตเวตส์ เซท

เทิลเมนต์เป็นนโยบาย protectionism เพื่อตอบโต้การขยายตัวทางการค้าของญี่ปุ่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศ ส่วนการสืบราชบัลลังก์อังกฤษของราชวงศ์แฮโนเวอร์ : มาตรการสุดท้ายในการยุติความขัดแย้งทางศาสนา เป็นบทความวิจัยเพื่อศึกษาภูมิหลังของก้าวขึ้นครองราชสมบัติอังกฤษของราชวงศ์แฮโนเวอร์ซึ่งเป็นชาวเยอรมันใน ค.ศ. ๑๗๑๔ ทั้ง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติห่าง ๆ กับพระประมุขของคัสโตทัยของราชวงศ์สจวตที่สิ้นสายลง โดยข้ามสิทธิ์การสืบราชสมบัติของพระราชวงศ์อื่น ๆ ที่อยู่ลำดับก่อนหน้านั้นกว่า ๕๐ พระองค์ เพียงเพราะเป็นราชวงศ์ที่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์ แต่ก็เป็นกรช่วยเหลือปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาในอังกฤษที่มีมาเป็นเวลาช้านาน

บทความประวัติศาสตร์ซึ่งน่าสนใจเช่นเดียวกันเรื่องสุดท้ายได้แก่ สหภาพยุโรปกับสหภาพยุโรปตะวันตก : ความพยายามในการจัดตั้งระบบความมั่นคงของสหภาพยุโรป ในช่วงหลังสงครามเย็น เป็นการนำเสนอกระบวนการรวมองค์การทั้งสองเข้าด้วยกันระหว่าง ค.ศ. ๑๙๙๐ - ค.ศ. ๒๐๐๑ ซึ่งส่งผลให้มีการจัดทำสนธิสัญญาฉบับต่าง ๆ ถึง ๔ ฉบับจนสหภาพยุโรปตะวันตกยุติบทบาทลงอย่างเป็นทางการในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๑

ส่วนเรื่องคติความเชื่อเรื่องพระศรีอารยเมตไตรยในสังคมเขมร เป็นการศึกษาแนวคิดเรื่องพระศรีอารยเมตไตรยกับพระยาจักรพรรดิราชในสังคมเขมร มีลักษณะเป็นการศึกษาที่เชื่อมโยงความเชื่อกับประวัติศาสตร์และพัฒนาการของแนวคิดที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง ซึ่งปัจจุบันความเชื่อเรื่องพระศรีอารยเมตไตรยก็ยังคงมีอิทธิพลต่อสังคมเขมรอยู่ในด้านต่าง ๆ

บุคลิกภาพผิดปกติของตัวละครในวรรณกรรมจีนสมัยขบวนการวัฒนธรรมใหม่ (ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๒๔) เป็นบทความวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าวรรณกรรมจีนในหลังงานเขียนเรื่องสั้น “บันทึกประจำวันของคนบ้า” (๑๙๑๘) ของหลู่ซินมีลักษณะพิเศษ เป็นกระบวนการต่อสู้ทางความคิดใหม่โดยเอาตัวละครบุคลิกผิดปกติมาเดินเรื่องให้เห็นถึงมูลเหตุของ “ความผิดปกติ” ในสังคมจีนและความล้มเหลวของสังคมจารีตที่ทำให้คนใด ๆ กลายเป็นคนวิกลจริต

บทความ ๒ เรื่องสุดท้ายเป็นการศึกษาวิจัยพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การขอพรต่อเทพเจ้าให้สวย : คำนึงกับความต้องการของมนุษย์ เป็นการศึกษาคำขอพร

ของผู้มีศรัทธาในเทพเจ้าให้ส่วนในประเทศไทย ทั้งในเชิงวิเคราะห์องค์ประกอบของภาษาที่ใช้ขอพร อายุของผู้ขอ ค่านิยม และความต้องการของแต่ละคน โดยมีบทสรุปที่น่าสนใจ ซึ่งอาจจะตอบใจหทัยของคนขอพรต่อเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ได้ด้วย ส่วนบทความเรื่องพฤติกรรมสารสนเทศของนักประวัติศาสตร์ : กรอบแนวคิดเกี่ยวกับบริการสารสนเทศสำหรับนักจดหมายเหตุและบรรณารักษ์ เป็นการรวบรวมพฤติกรรมสารสนเทศของนักประวัติศาสตร์ที่ใช้หอสมุดหรือกองจดหมายเหตุเป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศและบริการสารสนเทศสำหรับผู้ใช้บริการกลุ่มนี้

หนังสือแนะนำประจำฉบับได้แก่เรื่องพระไตรปิฎกฉบับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นหนังสือที่น่าสนใจเหมาะกับผู้ที่สนใจเรื่องไทย ๆ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระไตรปิฎกฉบับนี้ซึ่งพระไตรปิฎกนี้จัดพิมพ์เป็นหนังสือชุดแรกของโลก เนื้อหาของหนังสือฯ ครอบคลุมทั้งประวัติการจัดพิมพ์ การพระราชทานพระไตรปิฎกในสยามและการพระราชทานพระไตรปิฎกแก่สถานการศึกษาในต่างประเทศ นับเป็นหนังสืออีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจและเหมาะสำหรับการสะสม

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านทั้งอาจารย์ภายใน ภายนอกและศิษย์เก่าที่กรุณาส่งผลงานทางวิชาการและบทแนะนำหนังสือมาลงพิมพ์ในวารสารฯ และขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุก ๆ ท่านที่กรุณาสละเวลาในการพิจารณาและประเมินบทความจนแล้วเสร็จตามกำหนด ทำให้วารสารฯ พิมพ์เผยแพร่ได้ทันกำหนด คณะบรรณาธิการหวังว่าวารสารฯ ฉบับนี้คงได้รับการตอบรับอย่างอบอุ่นจากผู้อ่านอีกเช่นเคย และมีส่วนช่วยเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้น ●

